

Mænd bliver dræbt på gaden, kvinder i hjemmet

Det er en særdeles vigtig bog, journalist Line Vaaben og retsmediciner Asser Hedegård Thomsen har skrevet, mener anmelderen. Foto: Pexels

Lone Kühlmann 17.10.2022

PARTNERDRAB // BOGANMELDELSE – Der er advarselsslamper, som burde blinke længe før, mordet sker, skriver forfatterne til en uafrystelig bog om kvindedrab i Danmark. Hvilke signaler skal man holde øje med? I *En forudsigelig forbrydelse* får vi fremragende formidlet forskningsbaseret viden, der kan hjælpe med til at forebygge partnerdrab, og isnende skæbnefortællinger, som understreger, at “husspektakler” ikke er en privatsag.

En forudsigelig forbrydelse. Kvindedrab i Danmark

Forfatter: Line Vaaben og Asser Hedegård Thomsen

Forlaget 28B. Udkom d. 10. oktober 2022

Det kan siges ganske kort. Mænd bliver dræbt på gaden, kvinder i hjemmet. I begge tilfælde er det næsten altid mænd, der begår drabet.

Vi husker de tragiske drab på, som regel ganske unge, piger, der bliver dræbt og måske voldtaget på vej hjem fra en fest. Men vi husker dem, fordi det sker meget sjældent. Langt de fleste kvindedrab begås af kvindens mand eller eksmand og sker i hjemmet.

Når journalisten Line Vaaben og retsmedicineren Asser Hedegård Thomsen kalder deres bog *En forudsigelig forbrydelse. Kvindedrab i Danmark*, er det,

fordi der meget tit er en usund adfærd, man bør være opmærksom på, længe inden mordet finder sted.

I modsætning til den almindelige opfattelse kommer partnermord meget sjældent som et lyn fra en klar himmel

De tager afsæt i Asser Hedegård Thomsens ph.d.-afhandling *Drab i Danmark 1992-2016*, som kortlægger 1417 danske drab hen over et kvart århundrede. 536 af dem var drab på kvinder – 95 % dræbt af mænd, langt flertallet af familiemedlemmer.

Asser Hedegård Thomsen og Line Vaaben. Foto: Forlaget

28B

Kend advarselssignalerne

De samme tendenser afspejler sig i den internationale forskning, som forfatterne har gravet sig ned i, og i udsagn fra de forskere, de har talt med. Vi har i Danmark og i Vesteuropa generelt en forestilling om, at begrebet 'social kontrol' hører hjemme i indvandrerfamilier. Men stigende kontrol i hjemmet er faktisk en af de advarselsslamper, der burde blinke allermost.

Den britiske forsker Jane Monckton Smith, som har en fortid i politiet, har ligefrem konstrueret en tidslinje, der leder til partnerdrab:

For det første skal man undgå mænd, der har flere forhold bag sig med kontrollerende eller voldelig adfærd.

Man skal også være på vagt ved stormkur. Alt går hurtigt, han vil meget hurtigt flytte sammen, giftes og have børn. Det virker romantisk og smigrende, selv om vennerne advarer.

Norsk forskning viser, at der forud for syv ud af ti partnerdrab har været registreret vold i forholdet. Politiet har altså været involveret. Der har altså været tale om de berygtede *husspektakler*

Så begynder han at spinde hende ind i et net af kontrol. Han forsøger at isolere hende fra familie og venner. Kontrollerer hendes telefon, bestemmer hendes tøj og opstiller regler for, hvad hun må sige og gøre.

Triggerstadiet er, hvis kvinden truer med at forlade manden eller gør det. Eller hvis han bliver fyret eller oplever en anden form for statustab. Her kan det blive farligt.

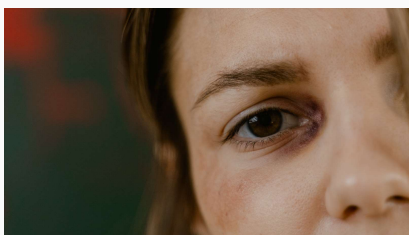
Så kommer en periode med fx skiftet mellem overdrevne kærlighedserklæringer og trusler, også trusler om selvmord eller mord på fx børn. I hans øjne er det kvinden, der driver ham til det her, han er offeret.

I modsætning til den almindelige opfattelse kommer partnermord med andre ord meget sjældent som et lyn fra en klar himmel. Den britiske forsker opererer med en beslutningsfase og en planlægningsfase. Det kan være detaljerede planer, eller det kan bare være at anskaffe et våben.

Overkill

Selve drabet indeholder ofte et element af *overkill*. Offeret stikkes mange gange med kniv eller bliver både kvalt og skudt.

Forskere i både Danmark, England og Norge har kortlagt samme faktorer. Norsk forskning viser, at der forud for syv ud af ti partnerdrab har været registreret vold i forholdet. Politiet har altså været involveret. Der har været tale om de berygtede *husspektakler*.

Arkivfoto: Pexels

Kvinden frygter for sit liv i en akut situation og ringer til politiet, eller naboer gør det, men senere frafalder hun alle anklager af frygt for værre angreb fra manden. Der er også eksempler på, at hun har betroet sig til venner eller familie, som har meldt det til politiet, uden at der er fulgt op på det.

“Husspektakler” er ikke en privatsag

Under læsning af *En forudsigelig forbrydelse* kommer jeg til at tænke på et interview, jeg for mange år siden lavede med pensioneret politimester, chef for

Politiskolen og operativ chef for PET, Jørn Bro. Både som leder af Politiskolen og fra 1990 som politimester i Glostrup gjorde Jørn Bro en stor indsats for at ændre politiets forestillinger om, hvordan de skulle reagere på vold i hjemmet.

”Jeg indskærpede mine folk, at det er, hvor ofrene ikke vil udtale sig, der er de mest interessante sager. Hvad enten det er vold inden for hjemmets fire vægge eller ofre for tæskehold, det drejer sig om. Hvis der objektivt set har været tale om et voldeligt overfald, er det politiets pligt selv at starte en efterforskning, selv om der ikke foreligger en anmeldelse. Politiet skal sikre fyldestgørende beviser i form af lægeerklæringer, smadrede hjem, og hvad der eller kan findes. Betjente kan sagtens selv vidne om, hvad de har set og oplevet, og det kan føre til domfældelse, selv om offeret bedyrer i retten, hvor højt hun elsker sin (volds-)mand.”

Indtil Jørn Bro blev leder af Politiskolen i 1981, stod der faktisk i politiets lærebøger: ”I forbindelse med husspektakler er politiets fornemste opgave at bevare ægteskabet.”

Den paragraf fik han slettet, men *En forudsigelig forbrydelse* ville være en rigtig god lærebog på Politiskolen og efteruddannelseskurser den dag i dag. Ikke at den er skrevet som en lærebog. Vi må gå ud fra, at Asser Hedegård Thomsen som retsmediciner står for at indhente forskningen og Line Vaaben for formidlingen. Begge dele er gjort beundringsværdigt.

Overlevede drabsforsøg

Rammefortællingen læses som en spændende thriller. Historien er atypisk, fordi kvinden rent faktisk overlevede og var i stand til at fortælle sin historie.

Kirsten og Torben mødte hinanden i en moden alder. Begge havde voksne børn. Han var noget ældre end hende, men slank og meget sporty. De mødte hinanden til tennis og blev hurtigt gode venner og kæresten. Hun var jurist med sit eget firma, han var universitetsforsker.

Han flyttede ind i hendes store herskabslejlighed og ville gerne giftes. Hun var ikke så forelsket i ham, men de havde det godt sammen, han var en rigtig god rejsekammerat på deres mange rejser, de kom godt ud af det med hinandens børn, og de havde en god økonomi, så hun gik med til det. Det gik også fint i årevis.

I tilbageblik gik det op for hende, at han var meget besidderisk, men hun havde slået det hen. Det er tydeligvis et af de faresignaler, man skal være opmærksom på

På et tidspunkt besluttede hun at flytte til København for at være i nærheden af sine børn, og hun havde egentlig ventet, at han ville blive boende, og de kunne pendle, men det ville han ikke høre tale om. De hørte sammen, og han flyttede med til København, hvor hun havde gamle venner.

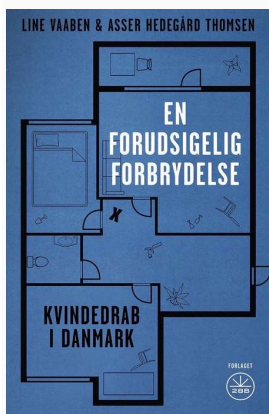
Han begyndte at ændre personlighed. Pludselig blev han tilhænger af Donald Trump og citerede ham vidt og bredt over for hendes venner. Han kritiserede hendes venner for at være venstreorienterede, og de orkede ikke at være sammen med ham.

Hun blev mere og mere træt af ham, flyttede i en periode, men flyttede tilbage igen, indtil det hele ramlede. Hun havde et sidespring og fortalte ham, at hun ville skilles. Hun ville tage over i sit sommerhus ved Vesterhavet, og så måtte han tænke over sin fremtid imens. Hun vågnede viklet ind i sin dyne, med en mand siddende på sig, mens han slog hende i hovedet med sin hammer. Resten må man læse sig til i bogen.

Det atypiske er ikke alene, at Kirsten overlevede, men at Torben aldrig før havde været voldelig. I tilbageblik gik det op for hende, at han var meget besidderisk, men hun havde slået det hen. Det er tydeligvis et af de faresignaler, man skal være opmærksom på.

Hovedkulds, eksplosivt

Det kan godt virke lidt ejendommeligt, at man åbenbart skal advare kvinder mod mænd, der er *for* forelskede, for der er jo ikke noget, der er for meget, hvis man selv er forelsket. Men det er stadig fornuftigt at lære hinanden at kende og ikke kaste sig hovedkulds ud i at flytte sammen og få børn. Jeg skriver dette, velvidende at fornuft ikke har ret meget med kærlighed at gøre.

Den walisiske sanger Tom Jones har gjort sin sang Delilah så populær, at den bliver spillet som nationalsang, når Wales spiller rugbykampe. Alle skråler med:

She was my woman

As she deceived me, I watched

and went out of my mind

My my my Delilah

På et tidspunkt blev det kritiseret, at publikum stod og sang med på en sang, der handler om kvindedrab, men Tom Jones sagde, at det skulle jo ikke tages bogstaveligt. ”Det er ikke et politisk budskab. Kvinden er manden utro. Han går amok. Det er noget, der indimellem sker her i livet.”

Så de synger stadig.

Forgive me Delilah, I just couldn't take anymore.

Læs også [Susanne Sayers kommentar](#) om indsatsen mod partnervold og partnervold.

advarslerkvindedrabPartnerdrabpartnervoldvold i hjemmet

Lone Kühlmann

Lone Kühlmann er journalist og forfatter. Hun har bestredet en række tillidsposter, bl.a. som formand for TV2Danmark 1995-99.